

Pretoki rek v 21. stoletju v Sloveniji

Rezultati projekta Ocena podnebnih sprememb v Sloveniji do konca 21. stoletja

dr. Mira Kobold

Ljubljana, 12. november 2018

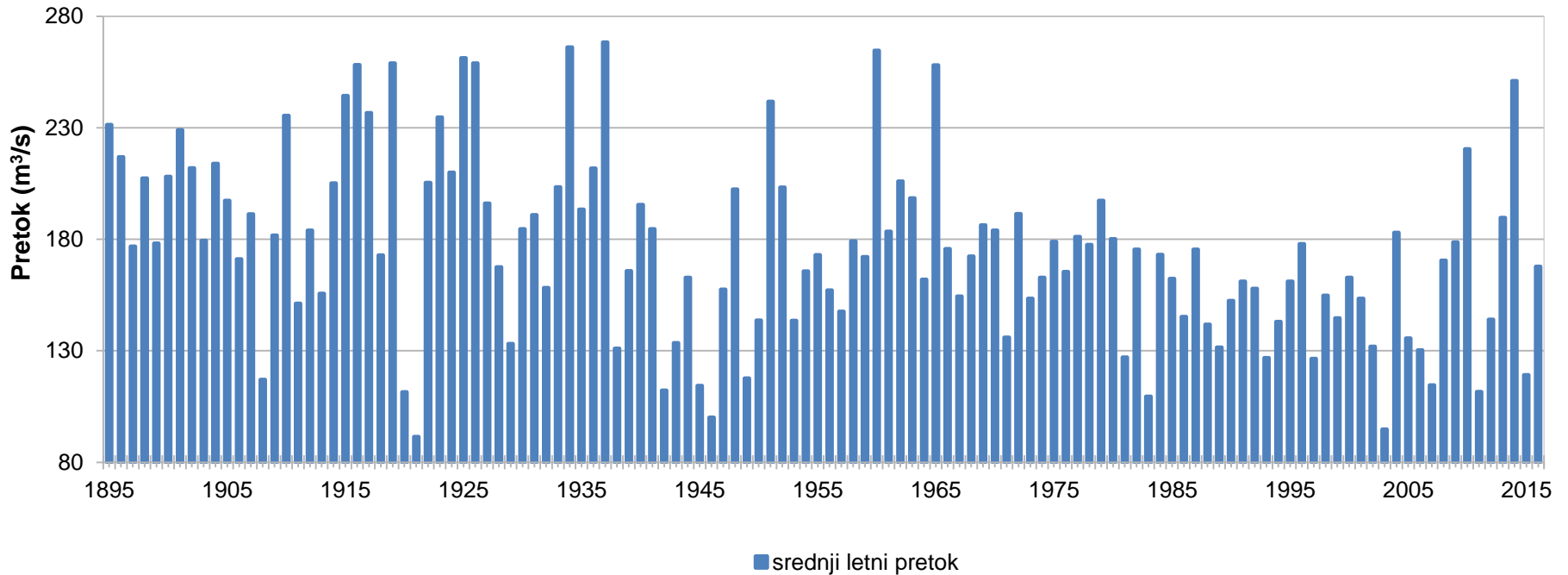
VSEBINA

- Stanje voda v obdobju meritev
  - Medletna spremenljivost pretokov
  - Trendi pretokov
  - Sprememba pretočnih režimov
- Ocena hidroloških razmer do konca 21. stoletja
  - Orodja in metode
  - Rezultati analiz za hidrološke kazalnike (male, srednje in velike pretoke)
  - Napajanje podzemne vode

STANJE VODA V OBDOBJU MERITEV

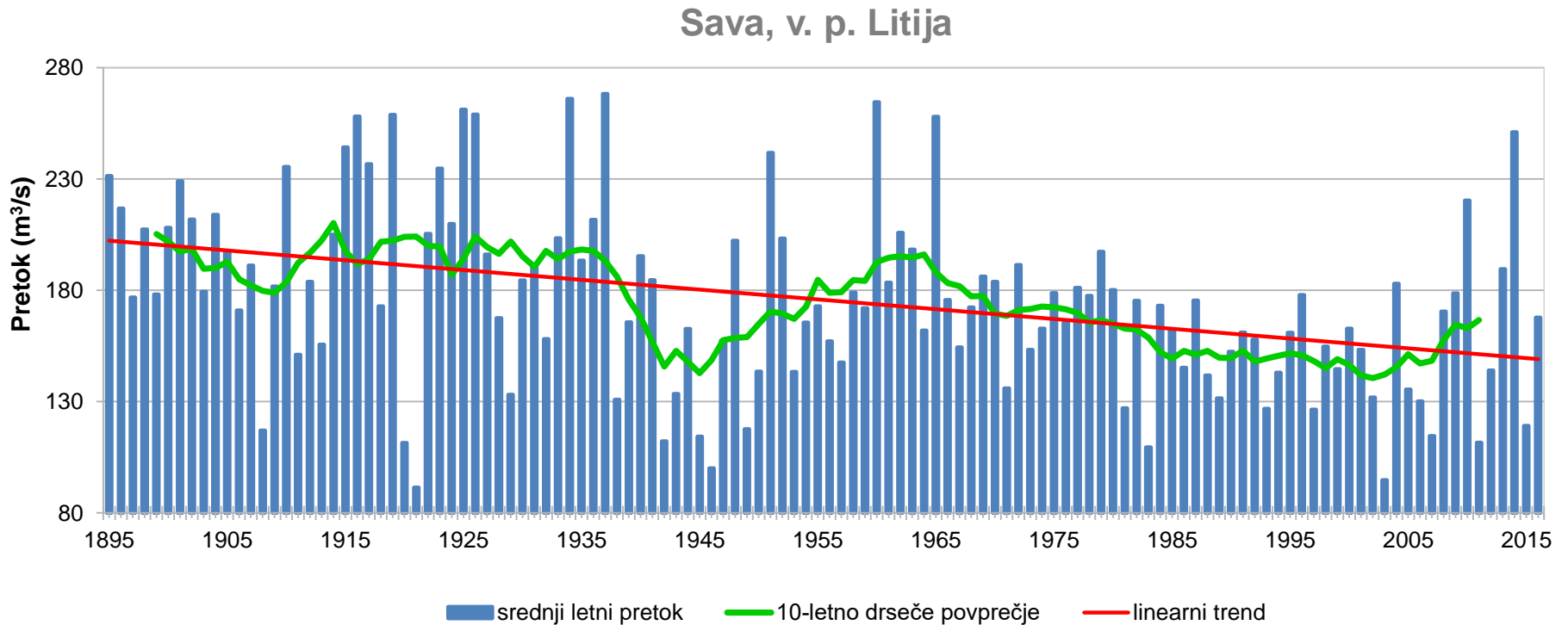
Medletna spremenljivost in trendi pretokov

Sava, v. p. Litija

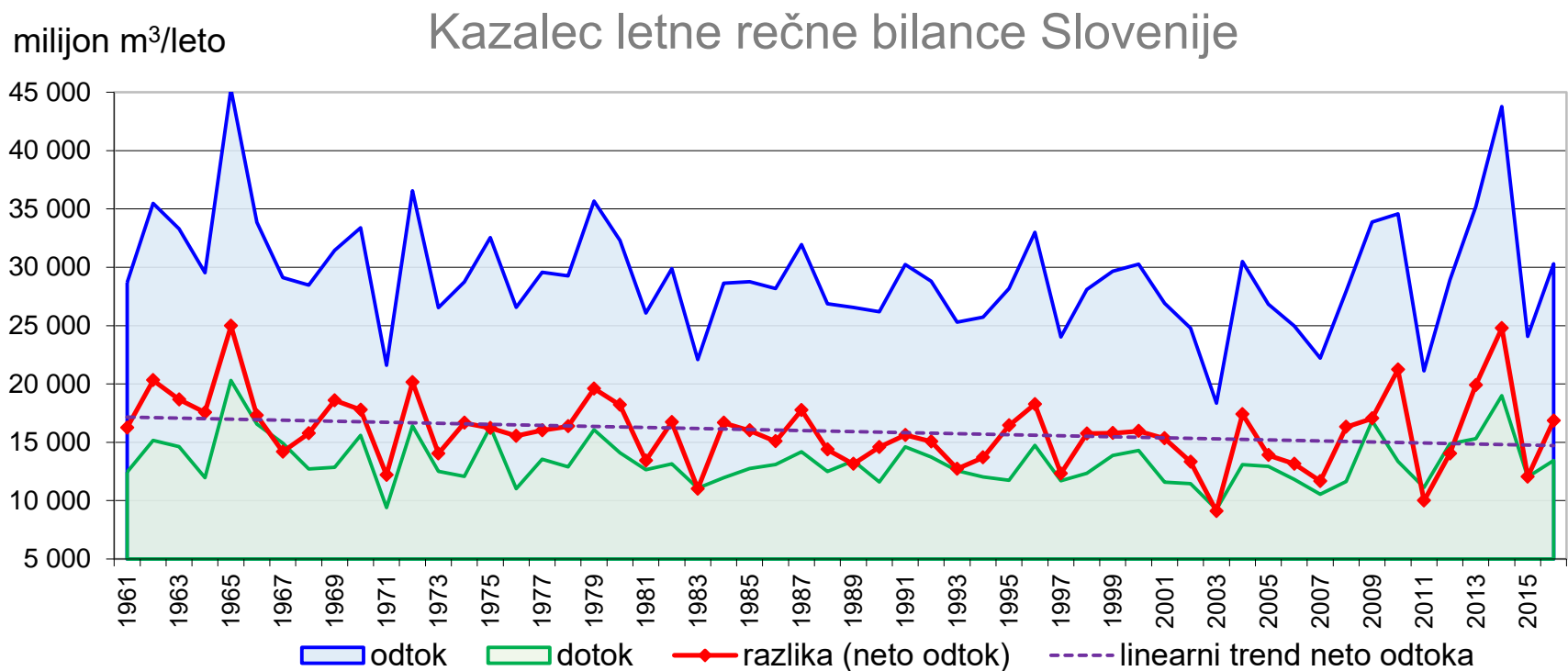

STANJE VODA V OBDOBJU MERITEV

Medletna spremenljivost in trendi pretokov

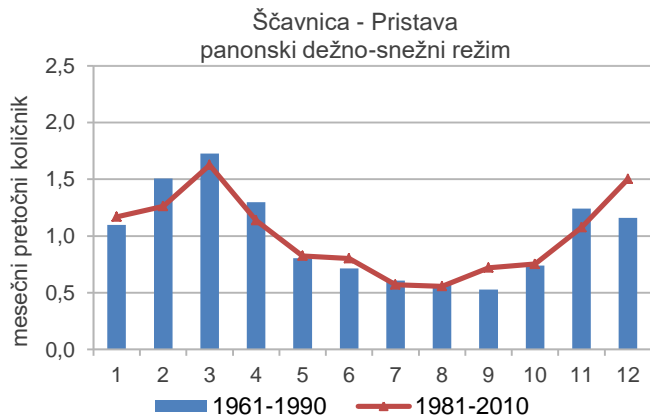
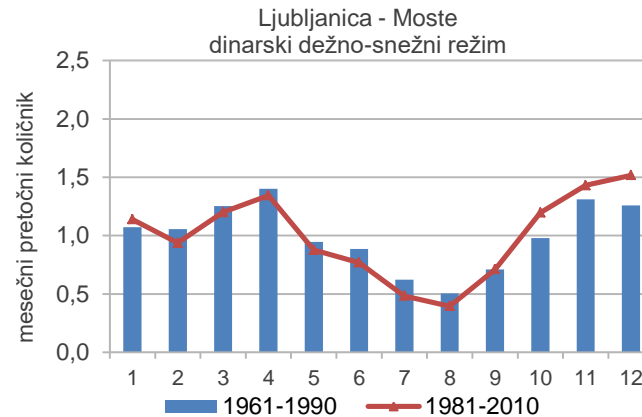
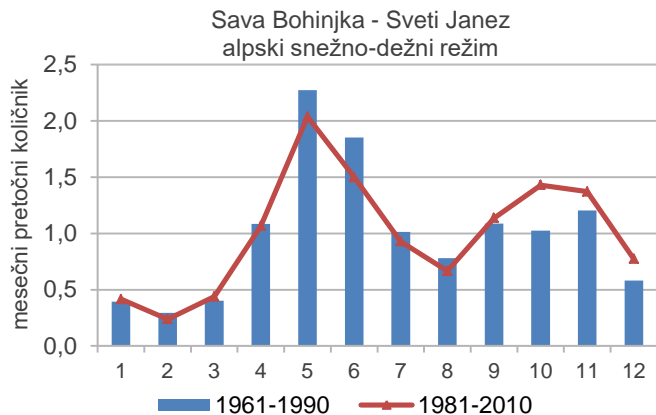

STANJE VODA V OBDOBJU MERITEV

STANJE VODA V OBDOBJU MERITEV

Spremembe pretočnih režimov

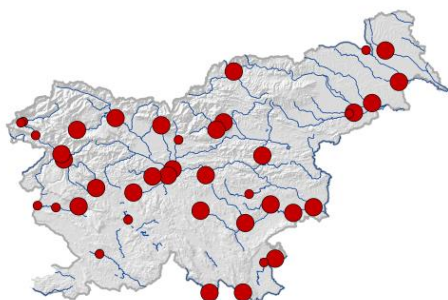

- Upad spomladanskega viška, dvig jesenskega.
- Pretočni režimi si postajajo vse bolj podobni.

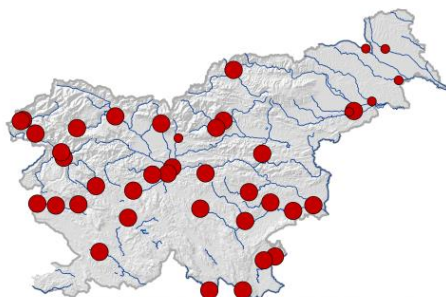
STANJE VODA V OBDOBJU MERITEV

Trend srednjih sezonskih in letnih pretokov rek
(obdobje 1961–2013; povzeto po Oblak, 2017)

Pomlad

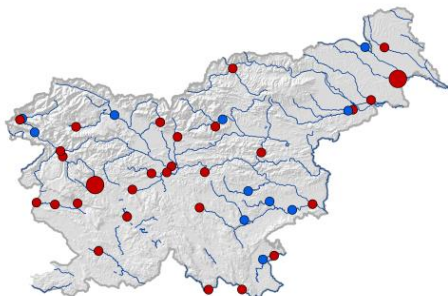
Poletje

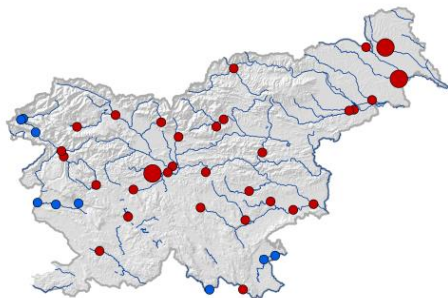
LETO

Jesen

Zima

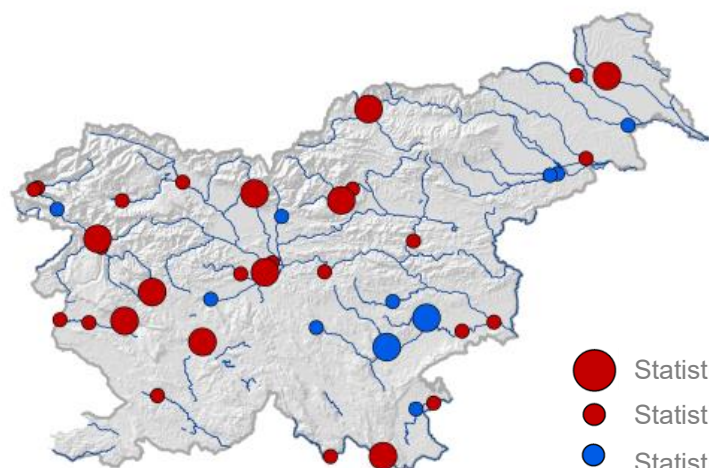
Trendi srednjih pretokov

- Statistično značilno upadanje
- Statistično neznačilno upadanje
- Statistično neznačilno naraščanje
- Statistično značilno naraščanje

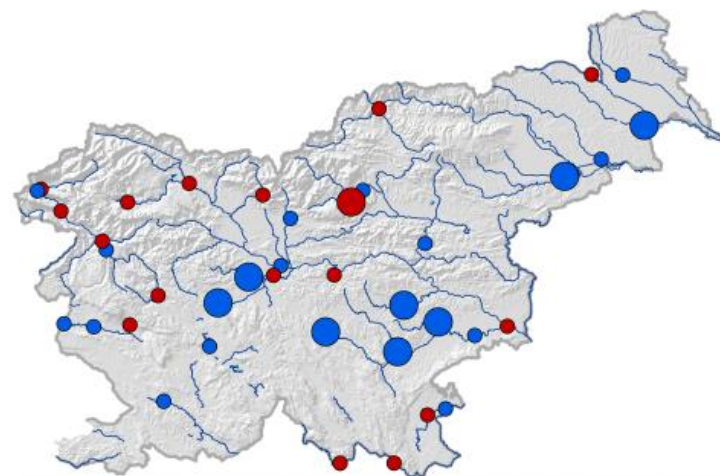
STANJE VODA V OBDOBJU MERITEV

Trend velikih pretokov (obdobje 1961–2013; povzeto po Oblak, 2017)

Trend največjih letnih pretokov

Trend pogostosti velikih pretokov

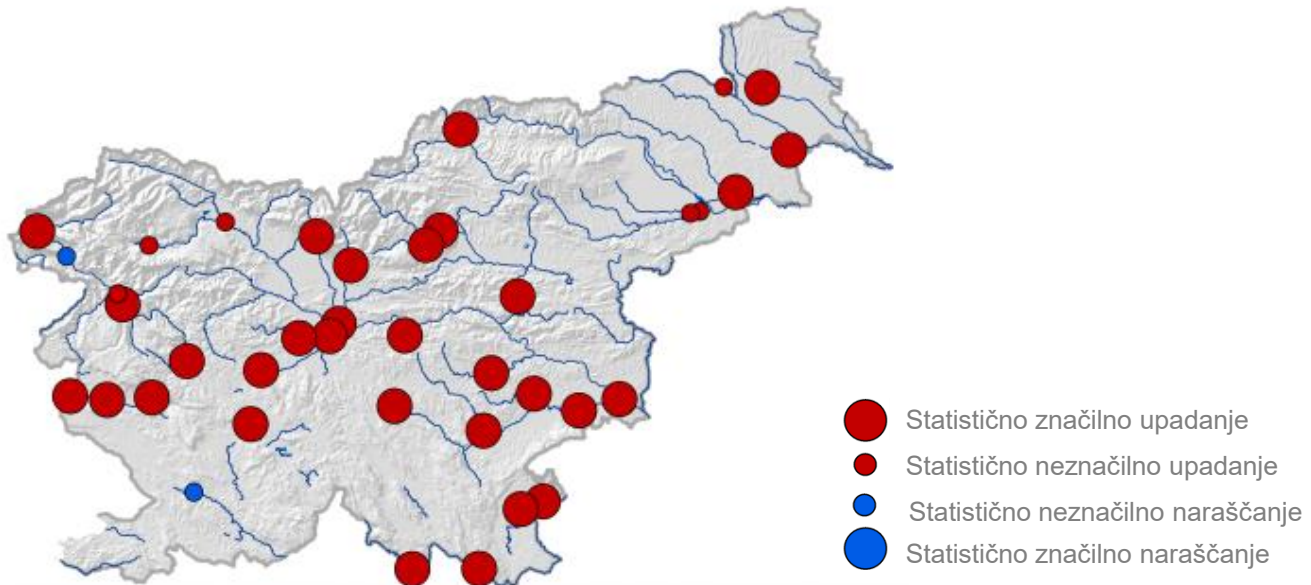
- Statistično značilno upadanje
- Statistično neznačilno upadanje
- Statistično neznačilno naraščanje
- Statistično značilno naraščanje

STANJE VODA V OBDOBJU MERITEV

Trend malih pretokov (obdobje 1961–2013; povzeto po Oblak, 2017)

Trend najmanjših letnih 30-dnevnih pretokov

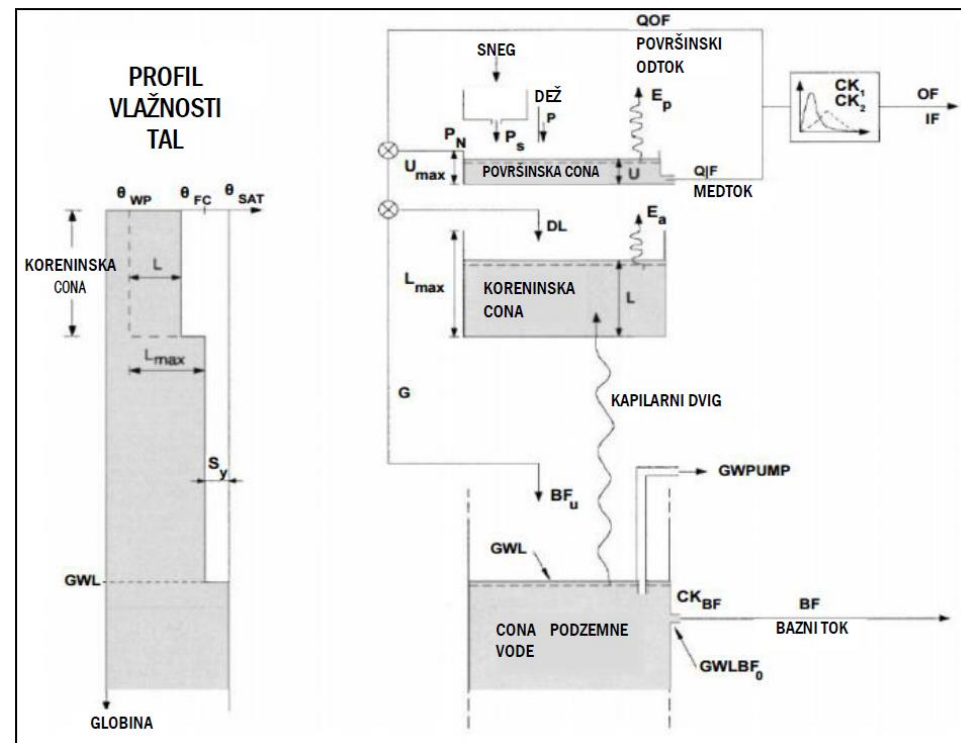

OCENA HIDROLOŠKIH RAZMER DO KONCA 21. STOLETJA

Uporabljeno orodje

Programski paket MIKE 11 podjetja DHI (Danish Hydraulic Institute):

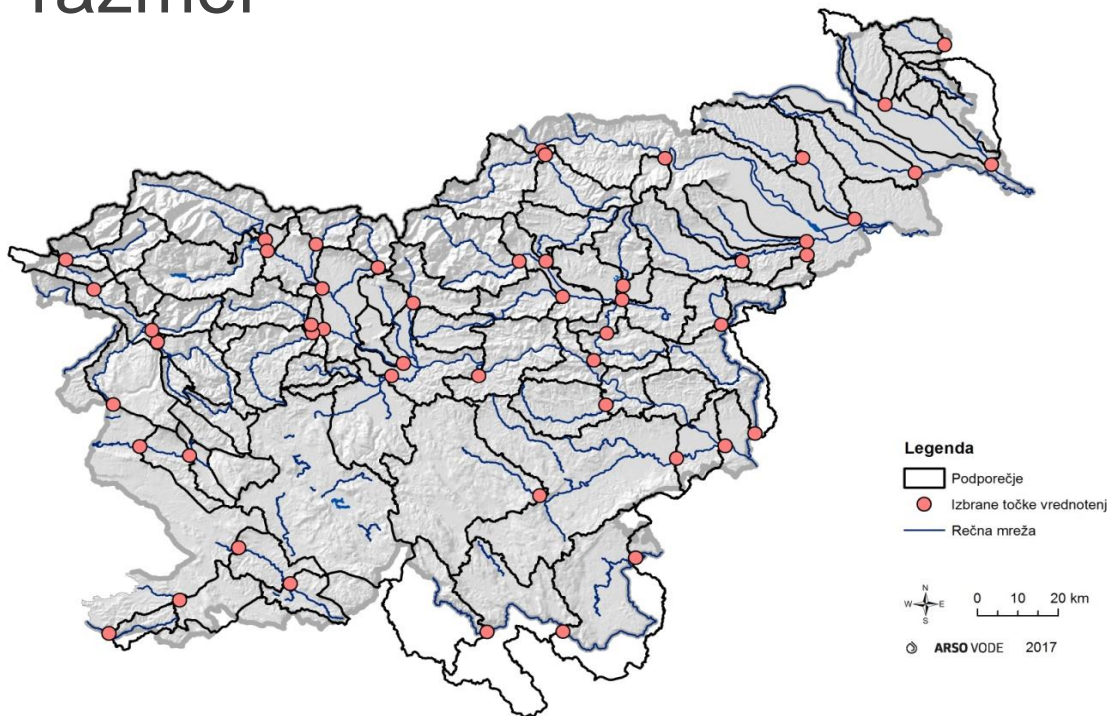
- orodje za enodimenzijsko modeliranje toka vode,
- tvorita ga dve osnovni komponenti: hidrološki model NAM, ki vključuje snežni modul, in enodimenzijski hidrodinamični model.

Struktura hidrološkega modela NAM (povzeto po DHI, 2014)

OCENA HIDROLOŠKIH RAZMER DO KONCA 21. STOLETJA

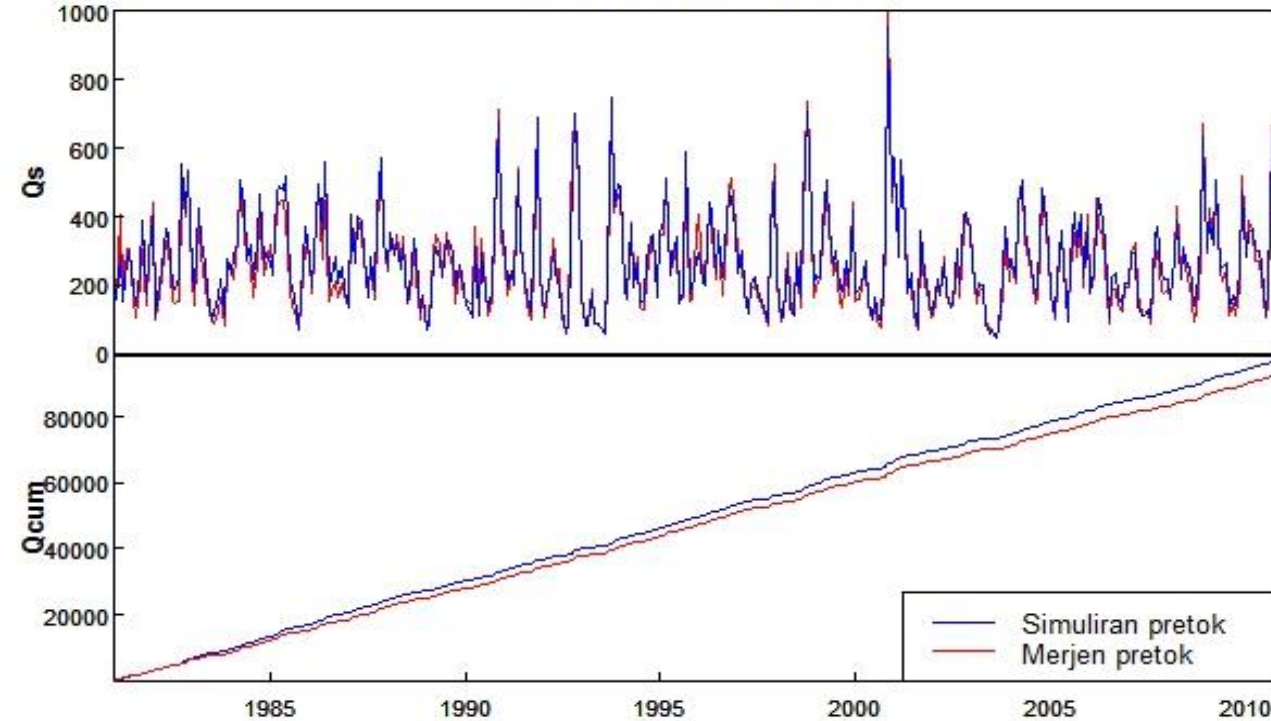
Hidrološki model Slovenije za oceno podnebnih razmer

- 81 podporečjih s srednjo velikostjo okoli 226 km².
- 52 točk (lokacij vodomernih postaj) za analizo prihodnjih razmer

OCENA HIDROLOŠKIH RAZMER DO KONCA 21. STOLETJA

3850 Sava-Čatež I

- Umerjanje modela (podatki za obdobje 1981–2010)

Kriterij umerjanja modela	Nash-Sutcliffov koeficient učinkovitosti modela (NSE)
Zelo dobro	$0,75 < NSE \leq 1,00$
Dobro	$0,65 < NSE \leq 0,75$
Zadostno	$0,50 < NSE \leq 0,65$
Nezadostno	$NSE \leq 0,50$

OCENA HIDROLOŠKIH RAZMER DO KONCA 21. STOLETJA

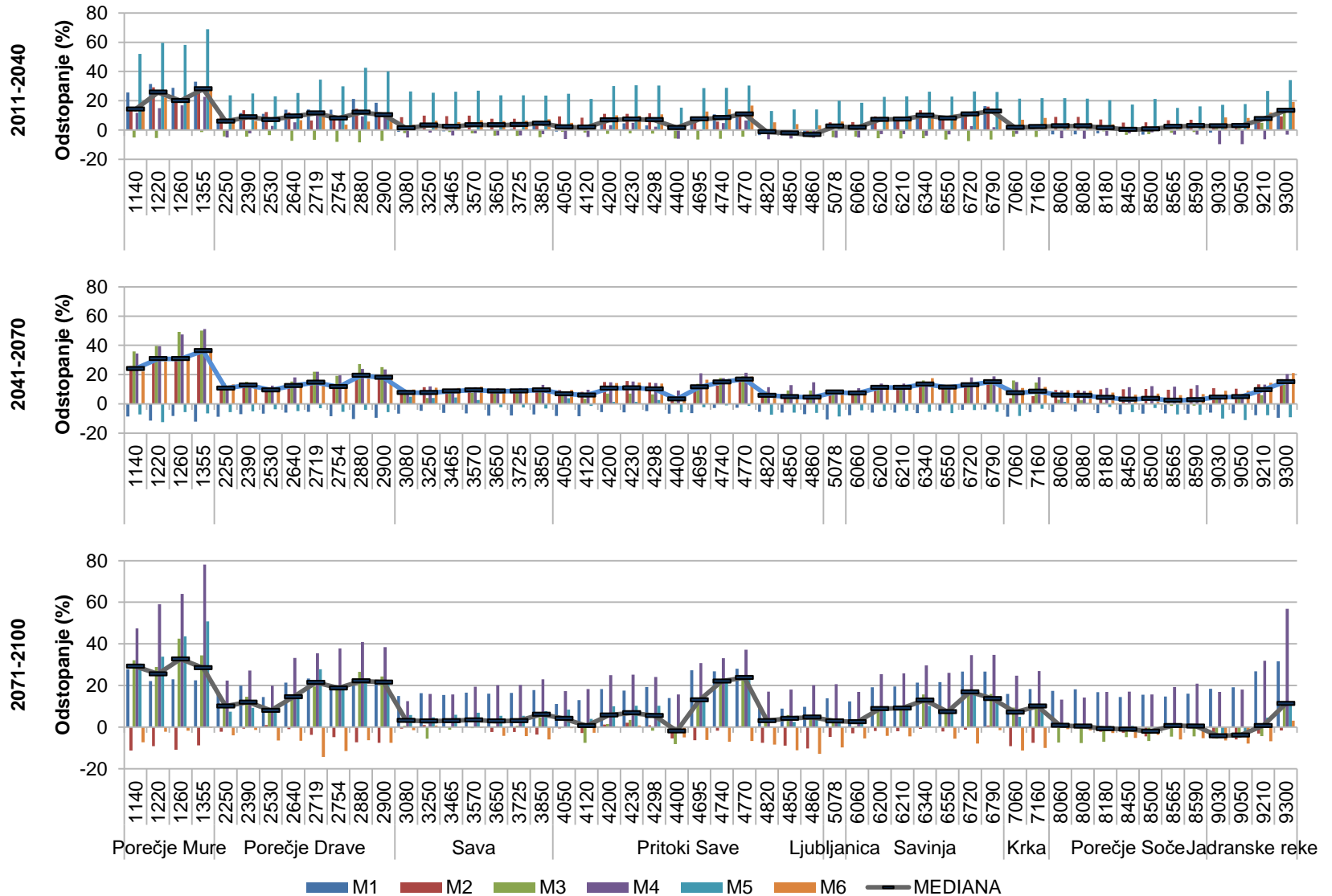
Simulacije pretokov

Izračuni za **6 podnebnih modelov** in **3 scenarije izpustov TP** (RCP2.6, RCP4.5, RCP8.5).

Prikazi rezultatov (odstopanj od 1981–2010) za **male, srednje in velike pretoke** za **3 obdobja** (2011–2040, 2041–2070 in 2071–2100).

Razponi odstopanj srednjih pretokov (sQs) po postajah, RCP4.5

Ocena sprememb srednjega pretoka

zmerno optimističen scenarij (RCP4.5)

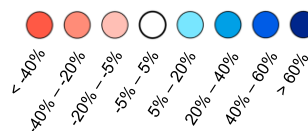
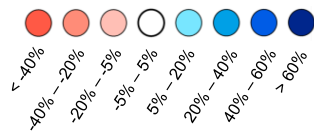
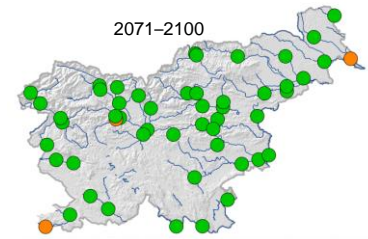
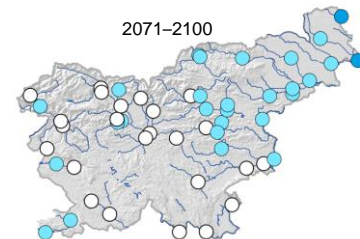
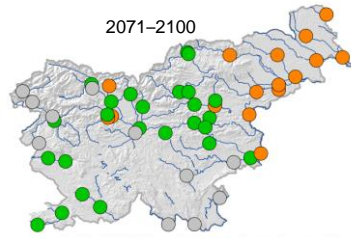
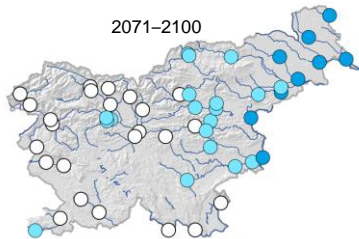
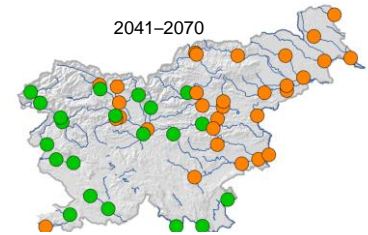
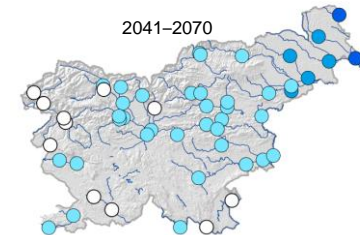
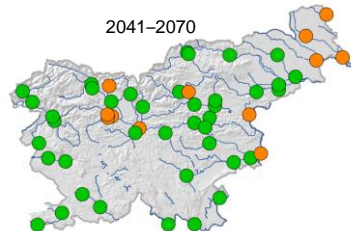
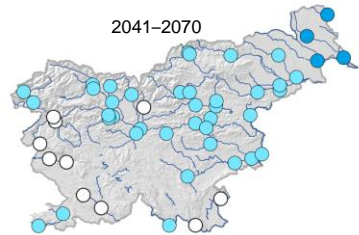
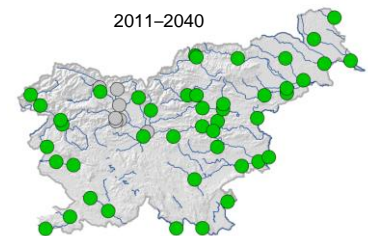
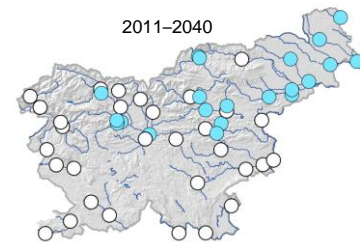
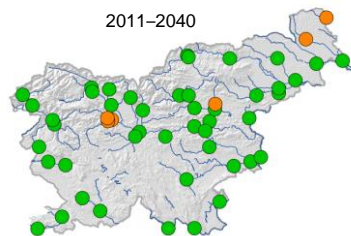
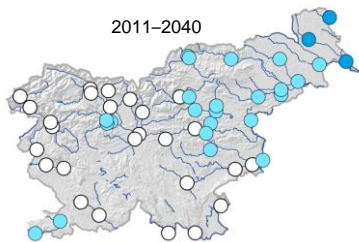
pesimističen scenarij (RCP8.5)

Odklon glede na obdobje 1981–2100

Zanesljivost

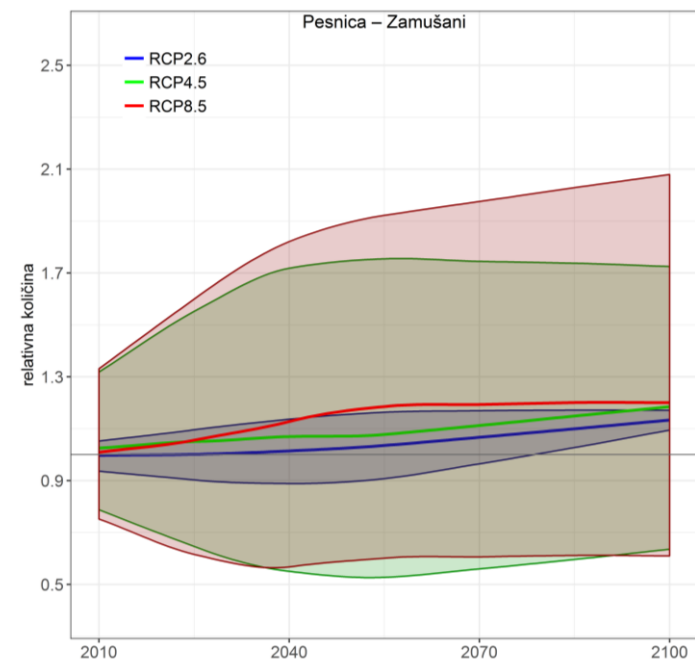
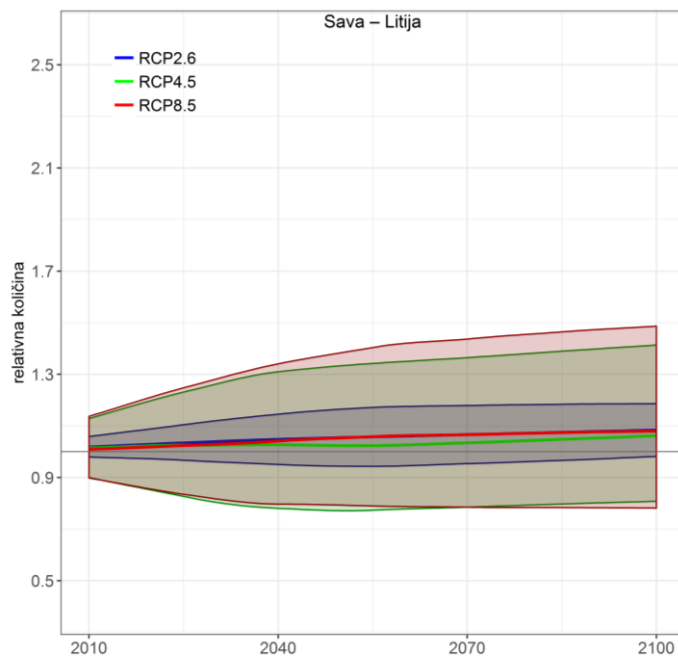
Odklon glede na obdobje 1981–2100

Zanesljivost

Časovni potek spremembe srednjega pretoka

- Večjih sprememb srednjih letnih pretokov v Sloveniji v primerjavi z obdobjem 1981–2010 ni pričakovati.
- Izjema je severovzhod, kjer bi se pretoki v primeru zmerno optimističnega scenarija do konca stoletja lahko povečali do 30 %.

Ocena sprememb srednjih letnih konic

zmerno optimističen scenarij (RCP4.5)

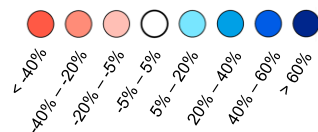
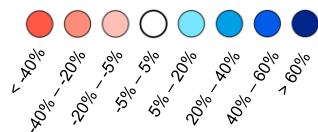
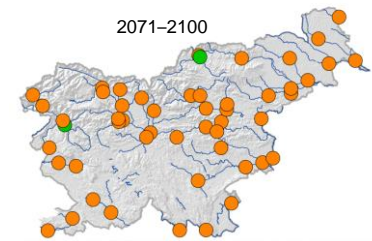
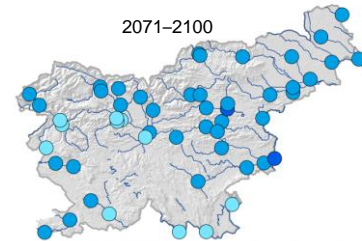
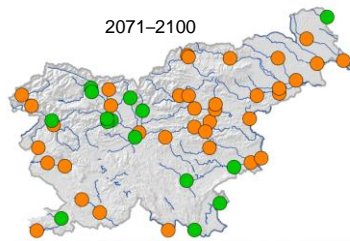
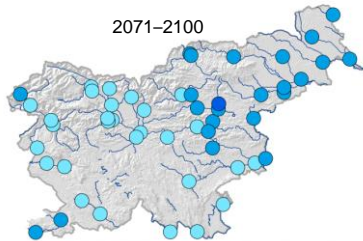
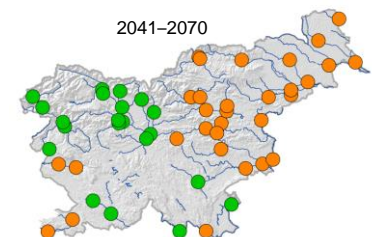
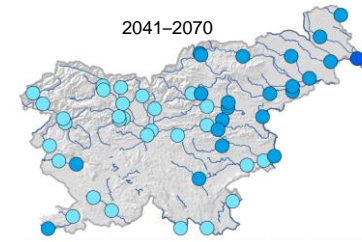
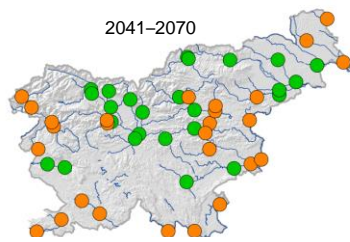
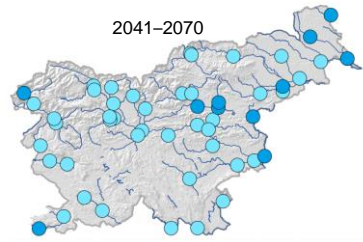
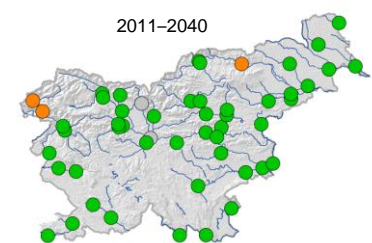
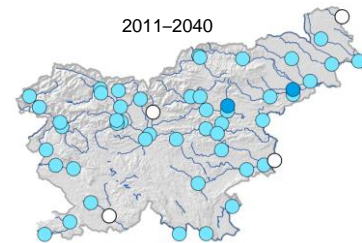
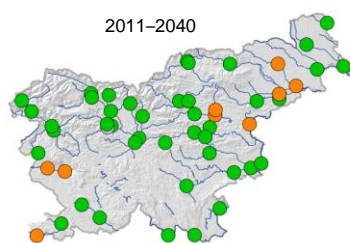
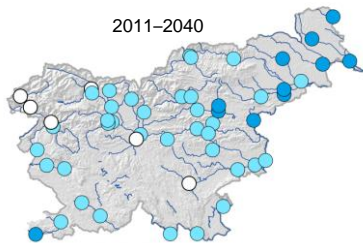
pesimističen scenarij (RCP8.5)

Odklon glede na obdobje 1981–2100

Zanesljivost

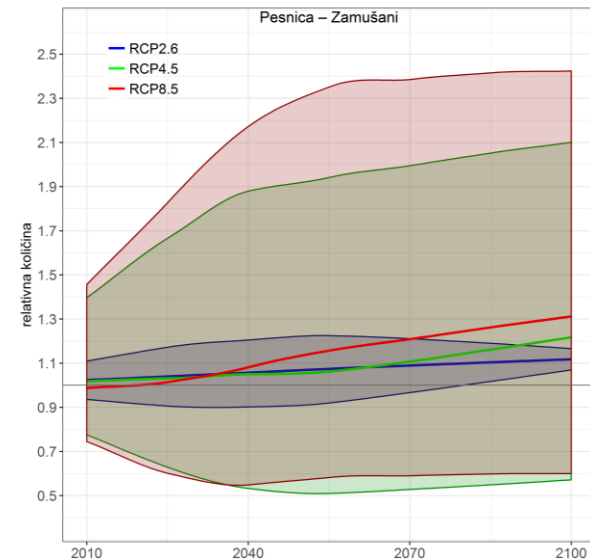
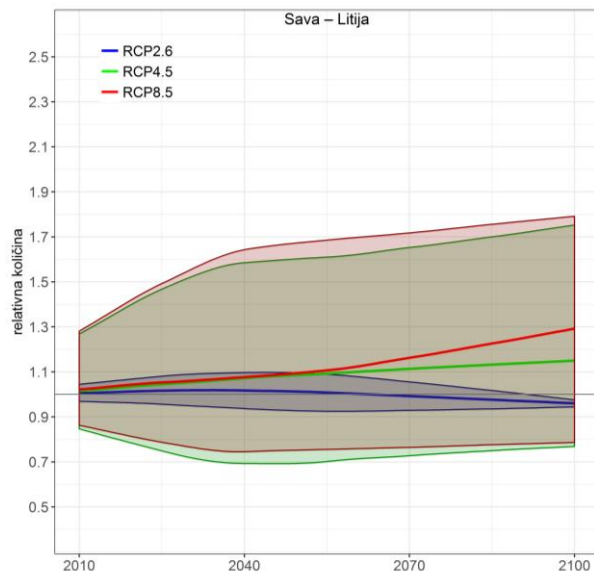
Odklon glede na obdobje 1981–2100

Zanesljivost

Časovni potek spremembe srednjih letnih konic

- Srednje letne konice se bodo po vseh scenarijih izpustov v primerjavi z obdobjem 1981–2010 povečale povsod po državi, v povprečju od 20 do 30 %.
- Povečanje se od bližnje prihodnosti proti koncu stoletja stopnjuje.
- Največje povečanje letnih konic bo na severovzhodu države (v primeru zmerno optimističnega scenarija izpustov do približno 30 %).
- V primeru pesimističnega scenarija izpustov bo povečanje proti koncu stoletja med 20 in 40 % na skoraj vseh vodomernih postajah.

Ocena sprememb srednjih malih pretokov

zmerno optimističen scenarij (RCP4.5)

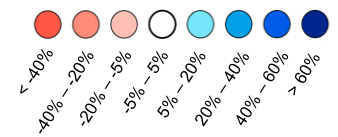
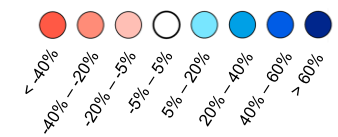
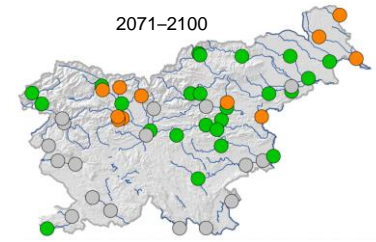
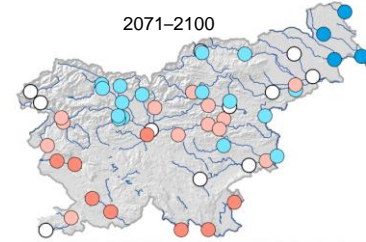
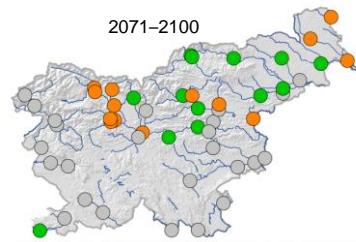
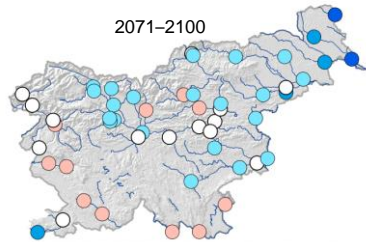
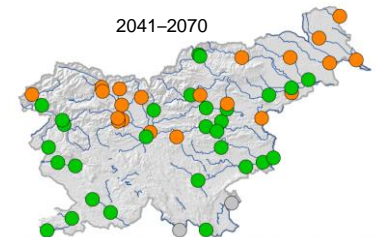
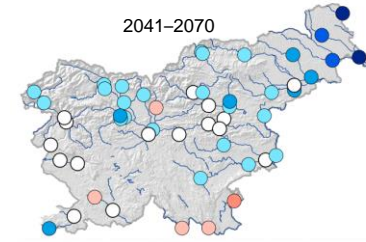
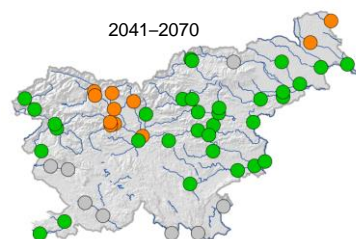
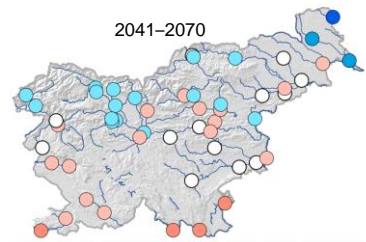
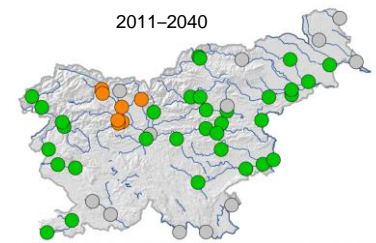
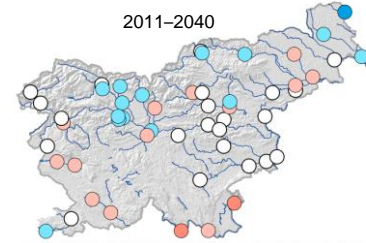
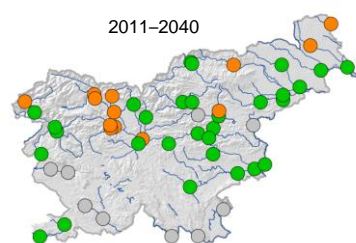
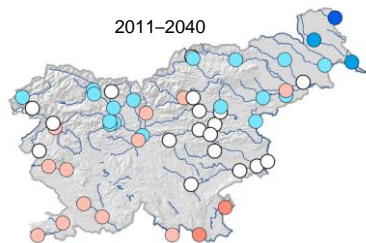
pesimističen scenarij (RCP8.5)

Odklon glede na obdobje 1981–2100

Zanesljivost

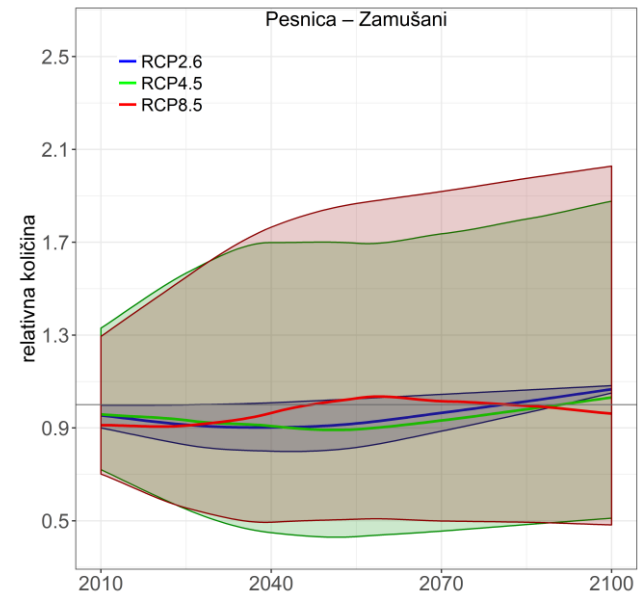
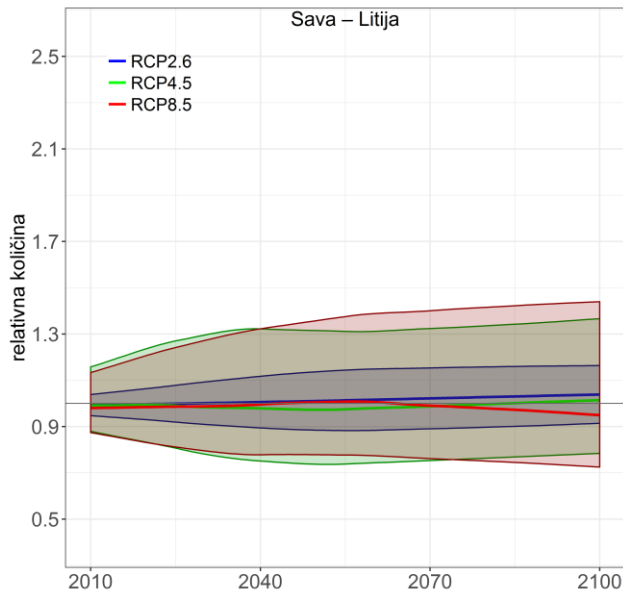
Odklon glede na obdobje 1981–2100

Zanesljivost

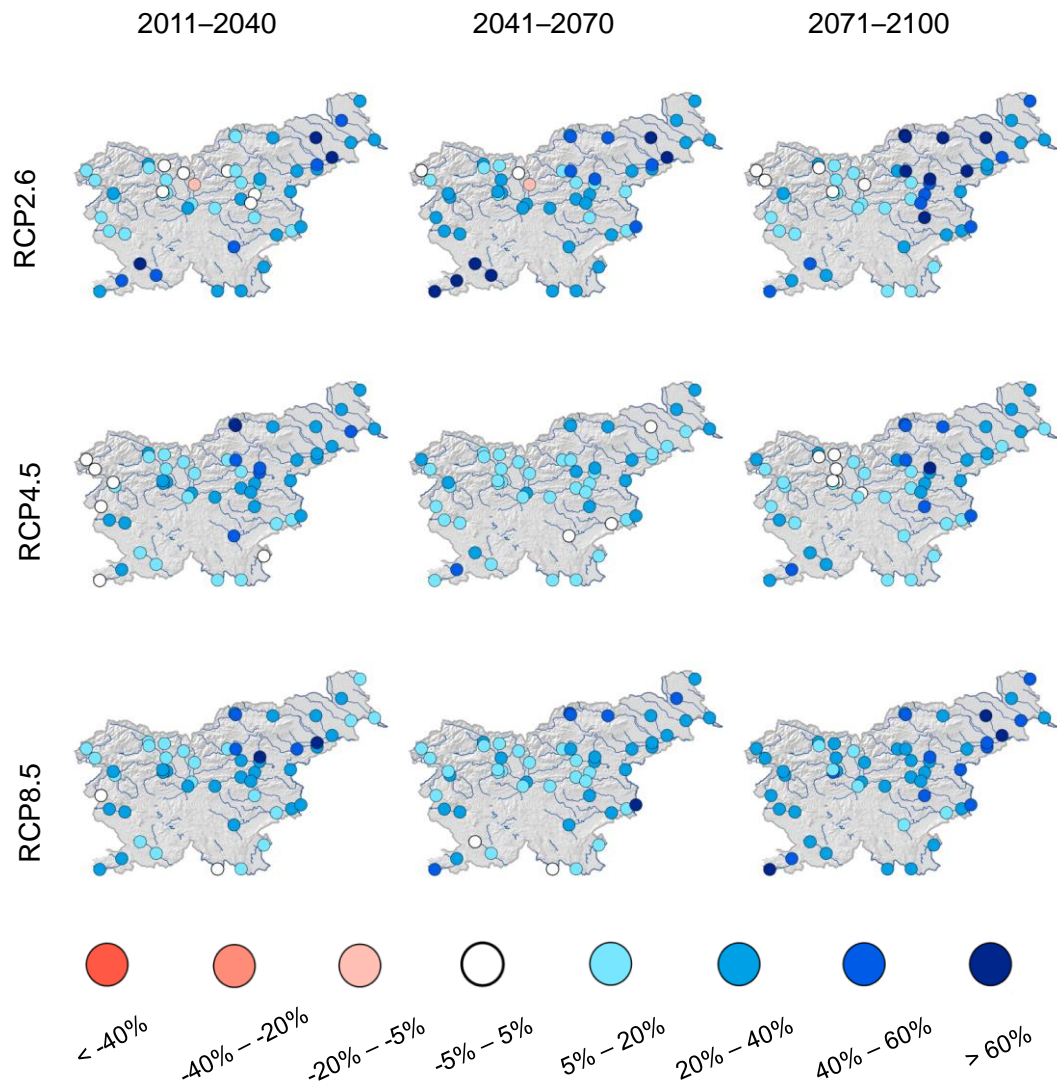
Časovni potek spremembe srednjih malih pretokov

- Spremembe srednjih malih pretokov so prostorsko neenotne in le ponekod v severni polovici države kažejo po zmerno optimističnem in pesimističnem scenariju na značilno povečanje za približno 20 %.

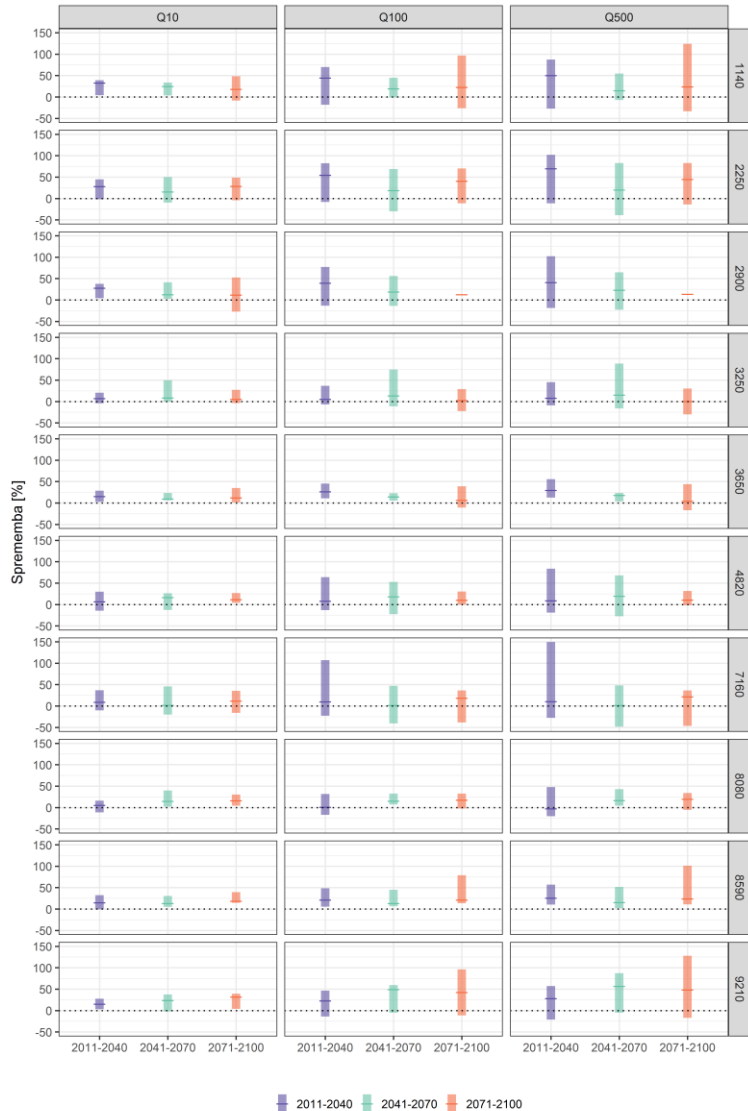
Ocena sprememb povratnih dob letnih visokovodnih konic

- Pretoki letnih visokovodnih konic s 100-letno povratno dobo (Q100) kažejo na povečanje v vseh scenarijih za vsa obdobja v prihodnosti glede na obdobje 1981–2010.
- Večja povečanja se pričakuje na severovzhodu države.

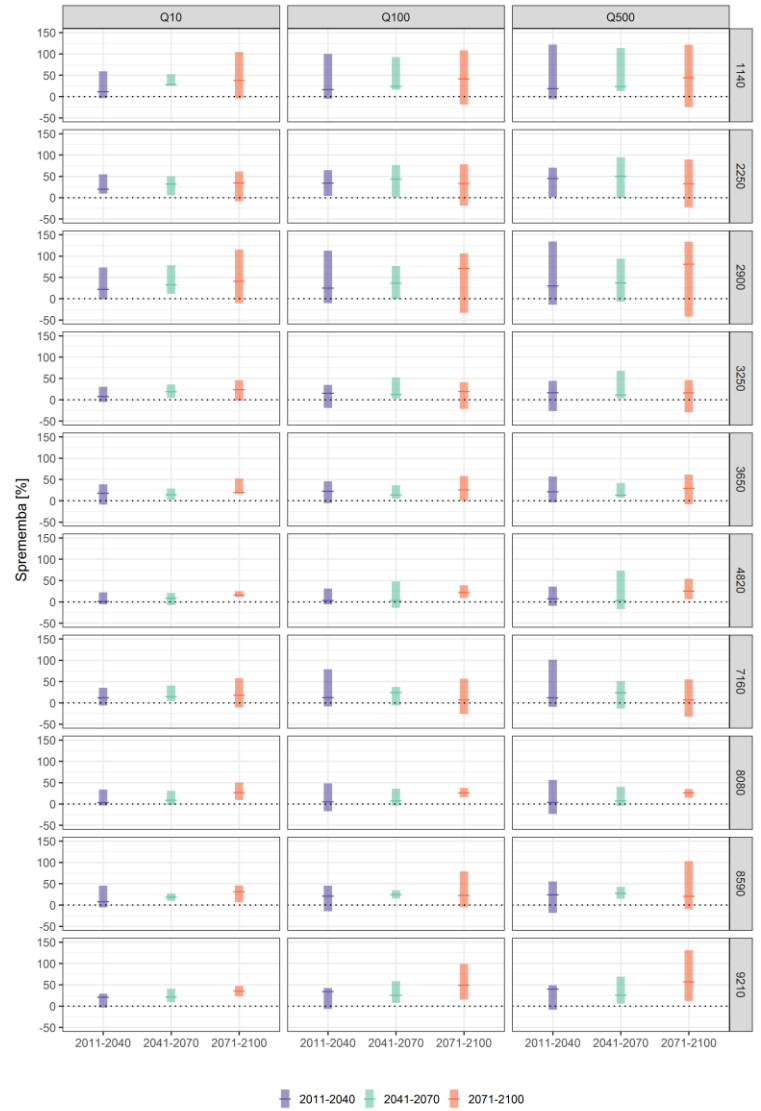

Interval spremembe povratnih dob letnih visokovodnih konic

zmerno optimističen scenarij (RCP4.5)

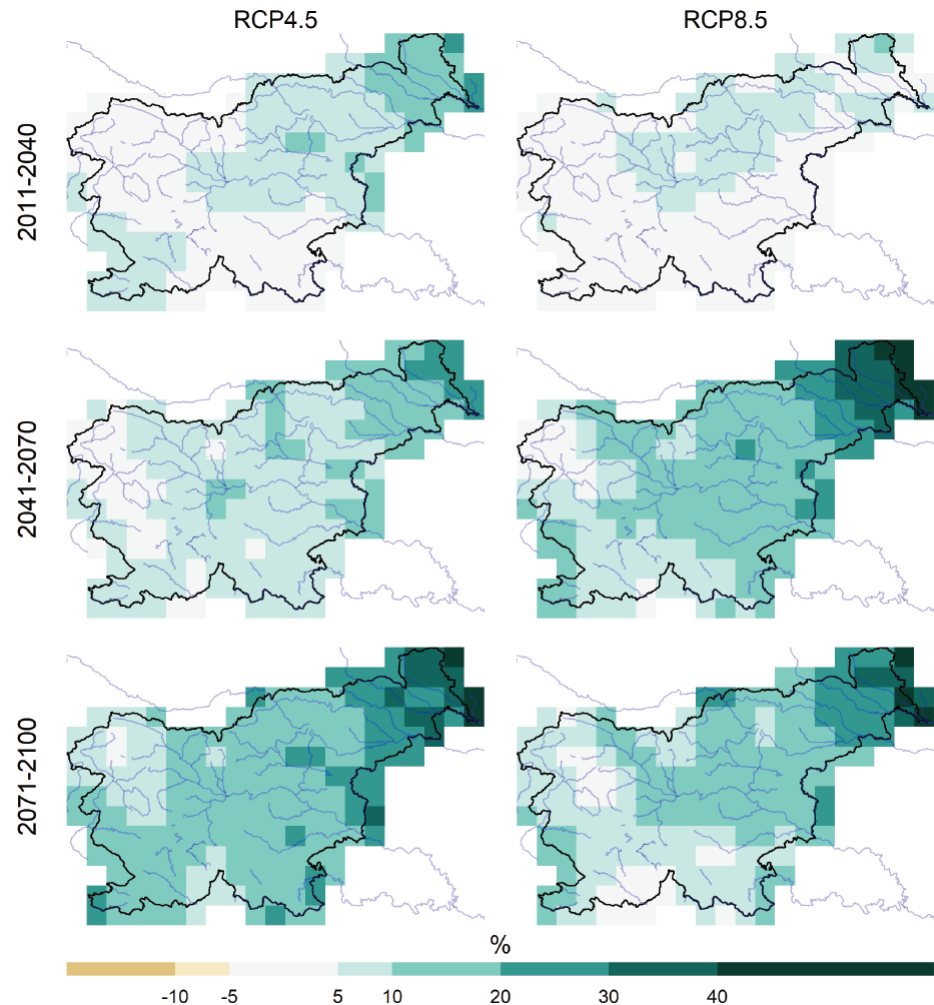

pesimističen scenarij (RCP8.5)

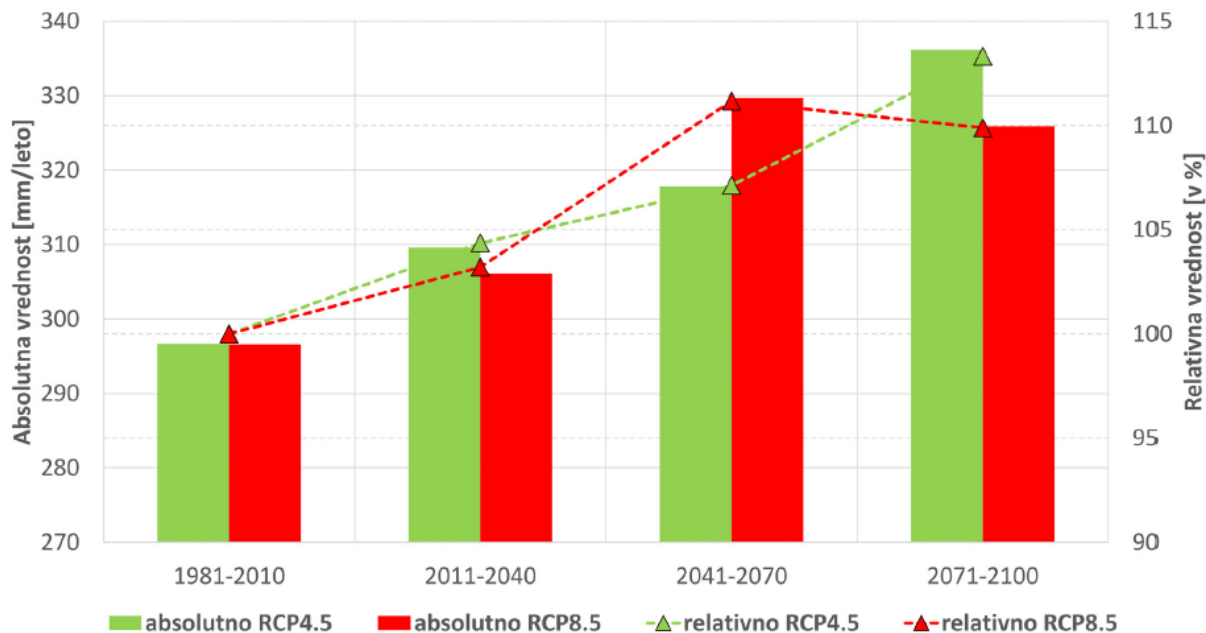
NAPAJANJE PODZEMNE VODE

- Vpliv podnebnih sprememb na napajanje podzemne vode v Sloveniji smo ocenili na osnovi spremembe vodne bilance.
- Za izračun vodne bilance in napajanje podzemne vode je bil uporabljen vodno-bilančni model GROWA-SI (Andjelov in sod., 2013).

NAPAJANJE PODZEMNE VODE

- Ne glede na scenarij izpustov toplogrednih plinov se bo povprečno letno napajanje podzemne vode v primerjavi z obdobjem 1981–2010 do konca stoletja povečalo v povprečju do 20 %.
- Izstopa severovzhodna Slovenija, kjer lahko povečanje preseže 30 %.

Hvala za pozornost!